

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

МАТЕРІАЛИ

*III Всеукраїнської науково-практичної
заочно-дистанційної конференції*

«Молода наука – 2022: соціально-освітні розвідки»

27 квітня 2022 року

м. Київ
2022

ГОЛОВА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

Савельєв Володимир Леонідович – декан історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, доктор історичних наук, професор

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Вашкевич Віктор Миколайович – завідувач кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, доктор філософських наук, професор,
заступник голови організаційного комітету

Бобрицька Валентина Іванівна – професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор,
заступник голови організаційного комітету

Теренищій Сергій Олександрович – професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, доктор філософських наук, професор

Процька Світлана Миколаївна – доцент кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики історико-філософського факультету Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, кандидат педагогічних наук, доцент

Молода наука – 2022: соціально-освітні розвідки: Збірник матер. III всеук. наук.-практ. заочно-дист. конф. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2022. 210 с.

Друкується за рішенням Вченої ради історико-філософського факультету (протокол № 6 від 27 травня 2022 р.)

У збірнику представлені тези учасників III Всеукраїнської науково-практичної заочно-дистанційної конференції «Молода наука – 2022: соціально-освітні розвідки». Для науковців, викладачів, докторантів, аспірантів та студентів.

Бут І. О., асистент кафедри хімії ліків та лікарської токсикології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТОРНО-ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

У статті обґрунтовано, що нові реалії перебігу соціально-політичних обставин в Україні та світі, а також запити головних стейкхолдерів – держави, суспільства, представників фармацевтичного ринку праці, працедавців, замовників освітніх послуг зумовлюють необхідність добору оптимальних технологій навчання, серед яких аудиторно-дистанційні займають особливе місце. З'ясовано, що для реалізації «Стратегії розвитку медичної освіти в Україні» (2019) та впровадження Стандарту вищої освіти України (Галузь знань 22. Охорона здоров'я. Спеціальність 226 «Фармація, промислова фармація» (проект, 2018) важливо під час аудиторно-дистанційного навчання урахувати специфіку контенту освітніх компонентів, об'єктивні соціальні й політичні чинники з тим, щоб у процесі побудови індивідуальних освітніх траєкторій студентів успішно формувати у них загальні й фахові компетентності.

Ключові слова: аудиторно-дистанційне навчання; вища фармацевтична освіта підготовка майбутніх магістрів фармації.

Постановка й обґрунтування актуальності проблеми. Підготовка майбутнього фахівця у галузі вищої фармацевтичної освіти (далі – ВФО) в Україні зорієнтована на глобальні виклики, які визначають перспективи його професійної діяльності, можливості працевлаштування, мінливість запитів стейкхолдерів тощо. Серед основних тенденцій, які формують майбутнє ринку праці, зокрема й у фармацевтичній сфері, експерти називають такі: технологічний прогрес; демографічні зрушення; стрімка урбанізація; зміни в глобальній економіці; дефіцит ресурсів і зміни клімату [4, с. 5]. Тож, нові реалії цивілізаційного розвитку зумовлюють необхідність добору оптимальних технологій навчання, серед яких дистанційні займають особливе місце. З огляду на це, важливим є характеристика аудиторно-дистанційного навчання в системі ВФО в контексті набутого досвіду, визначення нагальних проблем й окреслення пріоритетів на майбутнє.

Аналіз наукових досліджень. Теоретичні й прикладні питання підготовки майбутніх магістрів фармації досліджувалися І. Ніженковською [5; 6], Т. Ревою [8], Н. Стучинською [10] та іншими. Питання застосування дистанційних технологій в системі підготовки майбутніх фахівців медичної галузі, зокрема й ВФО, вивчалися такими ученими як К. Александрова [1], М. Банчук [2], Ю. Вороненко [2], Н. Гойда [2], О. Головченко [3; 6], Н. Крісанова [1], О. Мінцер [2], Н. Рудько [1] та іншими [11]. Це створює

теоретичне підґрунтя для аналізу сучасних набутоків та визначення перспектив з питань організації аудиторно-дистанційного навчання в системі навчання майбутніх магістрів фармації.

Метою дослідження є здійснення аналізу досвіду, визначення актуальних проблем й окреслення перспектив аудиторно-дистанційного навчання в системі ВФО.

Виклад основного матеріалу. Передусім слід зазначити, що у «Стратегії розвитку медичної освіти в Україні» (2019) [7] визначено пріоритетність досягнення цілей медичної реформи, метою якої є забезпечення громадян якісними послугами через високий рівень підготовки фахівців галузі охорони здоров'я [7, с. 5]. Саме на виконання цього державного завдання спрямовано діяльність медичних/фармацевтичних закладів вищої освіти (далі – М(Ф)ЗВО) України. Самі ж працедавці вважають, що фармацевту необхідно бути компетентним у питаннях, які передбачають: по-перше, знання асортименту лікарських засобів, фізико-хімічних властивостей медичних препаратів, технологій їх приготування та правил зберігання; по-друге, вміння вільно орієнтуватися у номенклатурі лікарських засобів та медичних препаратів, їх видах та групах, складі, правилах застосування, дозуванні; по-третє, знання латини; по-четверте, захопленість хімією; по-п'яте, точність й спостережливість [7; 9]. Слід зазначити, що під час роботи в аптеці фармацевт/провізор має бути зосередженим, точним й скрупульозним, оскільки він не лише продає ліки покупцям, але й вивчає рецепти лікарів, пропонує аналоги лікувальних засобів, пояснює особливості їх застосування тощо. Проекція дії цих чинників на сферу сучасних фармацевтичних послуг, зумовлює доцільність пошуку й застосування нових підходів до підготовки майбутніх фахівців-фармацевтів у медичних та фармацевтичних закладах вищої освіти в Україні.

З тим, щоб найефективніше здійснювати підготовку майбутніх фахівців у галузі фармації до професійної діяльності, професорсько-викладацьким колективом кафедри хімії ліків та лікарської токсикології фармацевтичного факультету Національного медичного університету імені О. О. Богомольця (м. Київ) здійснюється освітня діяльність, під час якої практикується поєднання різних режимів роботи (online та аудиторна) – аудиторно-дистанційне навчання. Так, узагальнення думок викладачів кафедри дає змогу дійти висновків про те, що доцільно добирати оптимальну комбінацію режимів роботи відповідно до контенту тієї чи іншої навчальної дисципліни, орієнтуватися на персоніфікований підхід до організації освітньої діяльності з урахуванням суб'єктивних (індивідуальні особливості перебігу когнітивних процесів у студентів) та об'єктивних (пандемія коронавірусної хвороби (COVID-19), воєнний стан у країні) обставин. До того ж, на думку викладачів, для онлайн-частини змішаного навчання потрібно обирати синхронний чи асинхронний режим взаємодій. Обґрунтуємо ці умовиводи.

Передусім зазначимо, що дистанційне навчання в умовах нестандартного перебігу соціальних й політичних обставин в країні дає студенту можливість цілодобового доступу до навчальних матеріалів, постійну підтримку й

консультації викладачів та методистів, відеолекції в режимі online та інші технологічні рішення для забезпечення ефективного процесу навчання. Не менш важливими елементами організації змішаної форми дистанційного навчання, особливо зважаючи на карантинні обмеження, воєнний стан та стислі терміни виконання, є матеріально-технічна база закладу. Саме цей компонент в поєднанні з підготовленими здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками створюють цілісний комплекс якісної організації освітнього процесу за дистанційними технологіями.

Традиційні форми організації освітнього процесу в період запровадження карантинних обмежень в Національному медичному університеті імені О. О. Богомольця мають свої особливості. Так, лекції у дистанційному навчанні (на відміну від традиційних аудиторних) не передбачають безпосереднього спілкування з викладачем. Досвід довів, що відеолекції є ефективними. Проте, на переконання викладачів й студентів, аудиторна робота дає більш об'єктивну інформацію про особливості сприйняття навчальної інформації студентом, створює динамічний зворотній зв'язок між усіма учасниками освітнього процесу. Це дає змогу викладачеві здійснювати навчально-методичну корекцію подачі матеріалу швидко й результативно під час заняття.

Висновки. Натепер і на перспективу важливим, на нашу думку, у процесі застосування аудиторно-дистанційного навчання в М(Ф)ЗВО слід ураховувати положення проекту Стандарту вищої освіти України (Галузь знань 22. Охорона здоров'я. Спеціальність 226 «Фармація, промислова фармація», 2018) [9] з тим, щоб задовольнити запити головних стейкхолдерів – держави, суспільства, представників фармацевтичного ринку праці та працедавців, й звичайно ж – замовників освітніх послуг (студентів). Тож, під час навчання майбутніх магістрів фармації за аудиторно-дистанційними технологіями слід формувати загальні й фахові (спеціальні) компетентності провізора/фармацевта, зокрема такі:

- знання, здебільшого спеціальні, більш наближені до практики, а також міждисциплінарні (контроль якості лікарських засобів (виготовлених в рецептурному відділі; виробництво ліків; організація й заготівля лікарських засобів тощо);

- вміння і здатності здобувати знання самостійно протягом усього життя (наприклад, з питань виробництва лікарських препаратів; нормативно-правової бази аптечної діяльності; правил звітності, зокрема й із застосуванням цифрових технологій тощо);

- вміння працювати з замовниками аптечних послуг, колегами, представниками фармацевтичного виробництва, що передбачає наявність таких навичок як клієнтоорієнтованість, комунікабельність тощо.

Перспективними науковими розвідками є дослідження актуальних проблем опанування майбутніми магістрами фармації контентом освітніх компонентів навчального плану, зокрема фармацевтичної хімії, у процесі аудиторно-дистанційного навчання.

ДЖЕРЕЛА:

1. Александрова К.В., Крісанова Н.В., Рудько Н.П. Проблеми дистанційного навчання студентів фармацевтичних факультетів при вивченні дисципліни «Біологічна хімія» «*Фармація XXI століття: тенденції та перспективи*»: матеріали VIII Національного з'їзду фармацевтів України (13-16 вересня 2016 року). Харків. Т 2. С. 321.
2. Банчук М.В. Вороненко Ю.В., Гойда Н.Г., Мінцер О.П. Дистанційна освіта та дистанційне навчання як важливі елементи забезпечення трансферу медичних знань. *Актуальні питання дистанційної освіти та телемедицини 2009: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної відеоконференції*. Запоріжжя: Вид-во ЗДМУ, 2009. С.3–4.
3. Головченко О.І. Організація самостійної роботи майбутніх фармацевтів з органічної хімії засобами дистанційного навчання. *Virtus: Scientific Journal*. Серія: «Педагогіка», Монреаль, Канада, Вид-во: СРМ «ASF». № 42. 2020. С. 32–37.
4. Майбутнє ринку праці: триборство тенденцій, які будуть формувати робоче середовище в 2030 році. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/survey/2018/workforce-of-the-future-ukr.pdf>
5. Ніженковська І.В. Необхідний та своєчасний підручник для підготовки провізорів на сучасному етапі. *Практикуючий лікар*. 2013. № 4. С. 118-119.
6. Ніженковська І.В., Бут І.О., Головченко О.І. Організація самостійної роботи студентів фармацевтичного факультету при вивченні органічної хімії за допомогою сучасних інформаційних технологій – засобами блог-технологій. *Інновації у вищій медичній та фармацевтичній освіті України (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку)*: матер. XVI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Тернопіль, 16–17 травня 2019 р.). Тернопіль: ТНМУ, 2019. С. 119–120.
7. Про схвалення Стратегії розвитку медичної освіти в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2019 р. № 95-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/95-2019-%D1%80#Text>
8. Рева Т. Д. Актуальні проблеми підготовки фахівців фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я України. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*, Додаток 1 до Вип. 37. Том 1 (69), Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору», Київ, Україна: Гнозис, 2016, с. 358–366.
9. Стандарт вищої освіти України. Галузь знань 22. Охорона здоров'я. Спеціальність 226 «Фармація, промислова фармація» (проект). 2018 р. URL: www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/standart_farm.pdf
10. Стучинська Н.В. Інформаційно-комунікаційні технології як засіб інтеграції фундаментальної та фахової підготовки майбутніх лікарів та фармацевтів при вивченні фізико-математичних дисциплін. *Збірник наукових*

праць Уманського державного педагогічного університету ім. П. Тичини: В 4-х ч. Умань: СПД Жовтий, 2008. С.158–167.

11. Bobrytska, V. I., Reva, T. D., Protska, S. M. & Chkhalo, O. M. (2020). Effectiveness and Stakeholders' Perceptions of the Integration of Automated E-Learning Courses into Vocational Education Programmes in Universities in Ukraine. *International Journal of Learning, Teaching, and Educational Research* Vol. 19, No. 5, pp. 27-46, May 2020. <https://doi.org/10.26803/ijlter.19.5.3>